

«Krafttak» skal gi mer kunnskap

— Norsk sjøpattedyrforskning har vært stemoderlig behandlet i en lang årrekke. Følgene av dette ble mangelfulle kunnskaper som har gitt rom for vide tolkninger og spekulasjoner om bestandsutvikling og bestandstilstand for flere av artene, og dermed en uholdbar situasjon for norsk fangstnæring og norske myndigheter.

Det er direktør Odd Nakken ved Havforskningsinstituttet i Bergen som sier dette i forbindelse med at instituttets årsmelding for 1988 nå blir lagt fram.

I 1988 etablerte Norges Fiskeforskningsråd et stort og omfattende 5 års-forskningsprogram for sjøpattedyr. Programmet er et krafttak som i løpet av kort tid vil gi en betydelig økning i kunnskapsmengden på flere felter; bestandenes tallrikhet og produksjon, deres utbredelse og vandringer, deres rolle i økosystemene i de nordlige havområdene m.v. Programmet vil også medføre en oppbygging av kompetanse som landet vil nyte godt av langt inne i neste århundre.

Forskningsmiljøene i Tromsø, Trondheim, Bergen og Oslo er alle aktive deltakere i programmet, og Havforskningsinstituttet har ansvaret for flere store og viktige prosjekter.

«Som jula på kjerringa»

Oppblomstringen av den ska-

Direktør Odd Nakken ved Havforskningsinstituttet i Bergen.

delige algen *Chrysochromulina polylepsis* og virkningene av denne kom som «julaften på kjerringa» både på næringsliv og forskningsmiljøer. Denne oppblomstringen demonstrerte bl.a. at kunnskapene om primærproduksjonen i havet må økes betydelig for at norsk havbruk skal kunne videreutvikles og bli en trygg og sikker næring.

Den rettet også søkelyset mot de store tilførselene av avfallsstoffer til Nordsjøen fra menneskelig aktivitet; avfallsstoffer som blir transportert ut av dette systemet via norske kystfarvann. En betingelse for at fjord, kyst- og havområdene våre også i fremtiden skal kunne tjene som matproduksenter og rekreasjonsområder er at denne forsøplingen minskes.

Mindre gunstig i Barentshavet

Ressurssituasjonen i Barentshavet har i løpet av de siste årene fått en langt ugunstigere utvikling enn ventet. Spesielt gjelder dette torskeressursene. På grunn av matmangel, som følge av sammenbruddet i loddebestanden, ble tilveksten i torskebestanden i perioden 1986—1988 svært lav, og mye lavere enn forutsatt. Dette førte til at det i denne perioden ble fisket langt flere individer, og at en følgelig fikk en mer ugunstig bestandsutvikling enn det en forutsatte i 1985—1986 da de optimistiske prognosene ble utarbeidet. I siste halvår 1988 tydet observasjonene på at situasjonen hadde forandret seg. Det ble observert en økning av loddebestanden og torsken var i relativt god kondisjon. Likevel, årsklassene 1983 og 1984 som skal bære

bestanden og fisket først i 1990-årene er begge nå reduserte, og en må derfor regne med relativt lave torskekvoter i årene fremover. Torsken blir kjønnsmoden når den er 7—8 år, og 1983- og 1984-årsklassene vil følgelig rekruttere til gytebestanden og skreifisken i 1989—1991. Det vil medføre økt tilgjengelighet av fisk i norske kystfarvann, spesielt i Lofotfisket i 1990—1991. Økt tilgjengelighet for den norske kystflåten sammen med relativt små kvoter, vil stille fiskerimyndighetene overfor store forvaltningsproblemer i de kommende årene.

Norsk hav- og fiskeriforskning har alltid vært internasjonal. Det viktigste forum for internasjonalt samarbeid er Det internasjonale Råd for havforskning eller ICES (International Council for the Exploration of the Sea). I oktober 1988 ble ICES årsmøte holdt i Bergen. Omlag 400 havforskere fra Europa og Nord-Amerika deltok.

ICES viktigste rolle er å tjene som rådgiver for forvaltningsmyndighetene i medlemslandene i spørsmål som gjelder utnyttelsen av havsressurser og havsmiljø, og Rådet har løpende diskusjoner om både innhold og form av slik rådgivning. Når det gjelder ressursene kan det se ut som om det er etablert et hensiktsmessig system for kontakt mellom fiskeriforvaltningen og ICES. I miljøspørsmål bør systemet forbedres gjennom en dialog mellom de enkelte lands forvaltningsmyndigheter og ICES Rådgivende Komité for Marin Forurensning (ACMP (Advisory Committee for Marine Pollution)).

Melding fra overvåkingstjenesten

I juni er det foretatt overvåking av torskestrålfelt i Vernesonen, Nordkappbanken, «Gråsonen» og utenfor Finnmarkskysten. Det er bare funnet lav innblanding av undermåls fisk i fangstene. Videre er det tatt prøver på havrekefelt, kyst- og fjordrekefelt og kontroll på fiskefelt med hurtiggående fartøy. Det har bare vært nødvendig med små endringer av grensene for åpne/stengte felt.

Torskefiske

Torskestråleren M/S «Anny Kræmer» var i tidsrommet 12.—26.06. på tokt ved Bjørnøya, Nordkappbanken, «Gråsonen», Nordbanken og utenfor kysten av Finnmark. I området ved Bjørnøya var det, bortsett fra to fangster på ca.

850 kg pr. tråltid, svært små fangster. Innblandingen av undermåls fisk 0—7% i antall. Det ble gjort tre observasjoner av sel på ca. 20—30 dyr i hver flokk.

På Nordkappbanken ble det tatt fangster opptil 1570 kg pr. tråltid. Innblanding av undermåls fisk 0—6% i antall.

I «Gråsonen» var det små fangster, opptil 200 kg pr. tråltid. Innblanding av undermåls fisk i de fleste forsøkene fra 0—6% i antall. Det ble observert en flokk på ca. 100 sel i området.

Utenfor kysten av Finnmark ble det i et forsøk tatt fangst på ca. 6000 kg, vesentlig uer, pr. tråltid. Forøvrig små fangster med lav innblanding av undermåls fisk.

Rekefelt

Rekestråleren M/S «Remifisk» som startet på tokt i mai, fortsatte til 05.06. Rekefelt utenfor Øst-Finnmark og i «Gråsonen» ble kontrollert. Rekefangstene varierte var 30—166 kg pr. tråltid. Resultatene fra toktet ga ikke grunnlag for å åpne/stenge felt.

Rekestråleren M/S «Remifisk» var i perioden 21.06.—03.07. på nytt tokt utenfor Øst-Finnmark og i «Gråsonen». I åpent område ble det ikke funnet innblanding av undermåls torsk og hyse.

Fangstene inneholdt heller ikke undermåls reke. I stengt område var det fortsatt for høy innblanding av undermåls torsk og hyse. Toktet avsluttes i begynnelsen av juli måned.

Rekestråleren «Heidi Vibeke», som startet på tokt i mai, fortsatte til 09.06. med kontroll av rekefelt i Troms. Resultatene fra toktet ga grunnlag for å trekke tilbake tillatelsen til utvidet forsøksfiske med sorteringsnett i rekestrål i Malangen. Forøvrig ingen endringer av gjeldende bestemmelser.

Rekestråleren M/S «Stormskjær» var i perioden 06.—07.06 på tokt i stengt område for rekefiske i Laksefjorden. Innblandingen av undermåls fisk var akseptabel og området ble åpnet for rekefiske.

Rekestråleren M/S «Bjørangfjord» var i tidsrommet 05.—07.06. på tokt i stengt område for rekefiske i Meløy kommune. Innblandingen av undermåls fisk var fortsatt for høy til at felt kunne åpnes.

For en ny kontroll av det stengte området i Meløy kommune, var rekestråleren M/S «Bjørangfjord» på tokt i perioden 14.—17.06. Det ble nå gjort forsøk med sorteringsrist i rekestrål. Innblandingen av undermåls fisk var nå akseptabel. Området ble etter dette åpnet for fiske med sorteringsrist i rekestrål.

Inspeksjoner på fiskefelt

Hurtiggående fartøy M/S «Tom Cato» som i mai startet på tokt, fortsatte til 22.06. Det ble foretatt kontroll av fartøy i fiske i Troms og Nordland. Under dette toktet ble seinotfartøy og rekestråler kontrollert. Det ble ikke funnet ulovligheter av noe slag under dette toktet.

Nærmere opplysninger om resultatene kan fås ved henvendelse til Overvåkingstjenesten for fiskefelt, Tromsø.

Oppdrett: Ein milliard mindre i innkome?

(NPK): Norske Fiskeoppdrettarar kan få ein halv til ein milliard kroner mindre i innkome etter at minsteprisen på laks no har gått kraftig ned. Minsteprisen er redusert med om lag seks kroner kilo. Fiskeoppdretternes Salgs-lag har vurdert problemet med for høg produksjon og kom mellom anna til at leveringskvoter ikkje er godt nok tiltak, skriv Nynorsk Pressekontor.

Produksjonen vert truleg på 150.000 tonn i år mot dei 120.000 tonn som salgslaget har rekna med. Men auken i eksporten har vore stor i første kvartal: 46 prosent. Marknaden er aukande, ikkje minst i Japan der Noreg truleg får eige markandskontor for oppdrettsfisk.

Det mange spør seg om no, er om vi har fått ei ny subsidiering eller om konkurans skal rette opp næringa. Nord-Noreg har alt fått 160 mill.kr. i stønad.